

**ОБҐРУНТУВАННЯ НАПРЯМКІВ РОЗВИТКУ
ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ СТРУКТУРИ
ФІНАНСОВО-БЮДЖЕТНОГО МЕХАНІЗМУ
ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ УКРАЇНИ**

Проведений аналіз стану виконання фінансової дисципліни в державному секторі дозволив зробити висновок, що сучасна організаційна структура фінансово-бюджетного механізму державного фінансового контролю не дозволяє підтримувати належний рівень фінансово-бюджетної дисципліни, ефективно витрачання бюджетних коштів розпорядниками. У цих умовах виникає об'єктивна необхідність удосконалення фінансово-бюджетного механізму державного контролю (ФБМДФК) в Україні через детальний аналіз сучасних концепцій новітнього державного врядування.

В основі побудови систем державного фінансового контролю у світовій практиці виділяють дві концепції: державного внутрішнього фінансового контролю (РВРС); новітнього державного врядування (N0?).

Відповідно між концепціями існують і суттєві відмінності щодо охоплених контролем рівнем державного управління, методами проведення контрольних заходів, ступеню гнучкості системи державного фінансового контролю, побудованої на основі тієї чи іншої концепції та здатності системи державного контролю до адаптації вимог, що стоять перед нею.

Концепція новітнього державного врядування як концепція і модель державного управління з'явилася як відповідь на кризові явища в державному управлінні, побудованому на принципах бюрократії, ієрархічної організації, централізації та адміністрування. В основному дана концепція і відповідні їй реформи були стимульовані критикою витратного характеру політики держави загального добробуту і різким падінням довіри населення до державного управління.

Базові положення концепції новітнього державного врядування передбачають орієнтацію на результати і ефективність діяльності системи державного управління, зміну організації управління та державного контролю із застосуванням сучасних інструментів і технологій менеджменту. Змінюється також і оцінка відповідальності: повинен здійснитися перехід від контролю на вході організації, від оцінки бюрократичних процедур, правил і стандартів до кількісних заходів, що характеризує результат діяльності.

При цьому, різноманітність форм державного фінансового контролю зумовили плюралізм наукових поглядів щодо існування відповідних

їм організаційних структур органів контролю в міжнародній практиці, аналіз якої дозволив розробити узагальнену організаційну структуру органів ДФК зарубіжних країн за рівнями і видами державного контролю, а саме:

- 1-й рівень - зовнішній контроль (вищий орган фінансового контролю: рахункові суди, трибунали, палати, управління аудиту);
- 2-й рівень - внутрішній контроль, здійснюваний суб'єктом контролю (контрольні органи виконавчих органів влади: міністерств, відомств, управлінь);
- 3-й рівень - внутрішній контроль, здійснюваний підконтрольного суб'єкта (внутрішньогосподарський фінансовий контроль розпорядників та отримувачів державних коштів).

В Україні ж чітко не обґрунтований вибір однієї з концепцій розвитку фінансово-бюджетного механізму державного контролю, що означає хаотичність та безсистемність його становлення, проте спостерігається тяжіння до запровадження окремих елементів концепції новітнього державного врядування. До того ж, третій рівень державного контролю України не досить розвинений - внутрішньогосподарський контроль окремих розпорядників коштів, що є підконтрольними іншим органам ДФК, зокрема ДКРС, проте контрольні функції вказаної служби не виконуються стосовно розпорядників коштів на постійній основі, цим самим втрачається одна з головних рис контролю — наступність (послідовність).

Крім того, спостерігається дублювання функцій та паралелізм в діяльності різних контролюючих державних органів, неузгодженість між різними видами контролю і контрольними заходами, яка ще більше ускладнюється недосконалістю і суперечливістю законодавчої бази ДФК, а також відсутність законодавчо закріплених механізмів забезпечення незалежності органів контролю в Україні.

Отже, аналіз ознак систем державного контролю зарубіжних країн та виявлених у співставленні проблем у функціонуванні української системи державного контролю дозволяє запропонувати організаційну структуру фінансово-бюджетного механізму державного фінансового контролю України, орієнтовану на основні положення новітнього державного врядування, а саме:

- 1-й рівень - зовнішній контроль (вищий орган ДФК: Рахункова палата України та її територіальні представництва);
- 2-й рівень - внутрішній контроль, здійснюваний суб'єктом контролю (органи загальної компетенції, органи спеціальної компетенції);
- 3-й рівень - внутрішній контроль, здійснюваний підконтрольного суб'єкта (служба внутрішнього контролю розпорядника бюджетних коштів, незалежний зовнішній (аудиторський) контроль).

Таким чином, трьохрівнева організаційна структура органів ДФК України сприятиме "знищенню" наявних недоліків сучасної організації ФБМДФК України, а саме розмежуванню повноважень контролюючих органів, підвищенню ефективності проведення контрольних заходів, створенню передумови для координації діяльності контролюючих та підконтрольних суб'єктів державного фінансового контролю.